

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вінницький національний технічний університет

Анотація: У статті розглянуто труднощі інноваційно-інвестиційної діяльності в сучасних умовах для української економіки. Вказано, що для оживлення економіки держави має значення залучення коштів приватних інвесторів, і, насамперед, крупного власного або корпоративного капіталу, які змогли вчасно, успішно адаптуватися до умов ринку та здібних забезпечити високу віддачу від коштів.

Ключові слова: інновації, інвестиції, потенціал, інноваційно-інвестиційна діяльність, підприємство.

Abstract: The article examines the difficulties of innovation and investment activity in modern conditions for the Ukrainian economy. It is indicated that for the revitalization of the state economy, it is important to attract funds from private investors, and, first of all, large equity or corporate capital, which were able to adapt in time and successfully to market conditions and are able to ensure a high return on funds.

Keywords: innovations, investments, potential, innovation-investment activity, enterprise.

На сучасному етапі соціально-економічного розвитку перед Україною постало надскладне завдання відновлення розвитку національної економіки, яка з початком війни з РФ перебуває у кризовому стані. Одним з напрямків такого відновлення є випереджаючий інноваційний розвиток, який може бути активізований завдяки зусиллям суб'єктів підприємництва, зацікавлених у впровадженні високих технологій, результатів наукових досліджень та новацій. З іншого боку, вступ України до ЄС не можливий без інноваційного співробітництва, а отже без відповідної інноваційної політики, законодавчої бази, інституційного та інфраструктурного забезпечення.

Також Україна потребує здійснення реформ, спрямованих на розвиток національної економіки: ефективна, соціально - орієнтована, результативна економіка сприятиме підвищенню рівня її конкурентоспроможності на світових ринках. Сучасні реалії потребують від українських підприємств впровадження новітніх підходів до забезпечення розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу, за рахунок створення сприятливого інвестиційного середовища, високотехнологічного виробництва, активізації наукової та інноваційної діяльності. З іншого боку, світові глобалізаційні та інтеграційні трансформації активізують інноваційно-інвестиційні процеси на підприємствах, які прагнуть отримати нові можливості у вигляді нових ринків збуту та доступу до фінансових ресурсів. Це актуалізує потребу в дослідженнях та науковому обґрунтуванні теоретико-методичних підходів до забезпечення інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств, як суб'єктів національної економіки.

Україна, яка має значний потенціал для інновацій та інвестицій, стикається з унікальним викликом - воєнним конфліктом на всій своїй території. Цей конфлікт створює низку труднощів та обмежень для розвитку інноваційно-інвестиційної сфери, але одночасно посилює необхідність прийняття стратегічних рішень для подолання цих викликів.

Одним із головних впливів війни на інноваційно-інвестиційну діяльність є економічні труднощі. Воєнний конфлікт призвів до економічних втрат, знищення інфраструктури та вимагає значних фінансових витрат для підтримки армійських операцій. Це призводить до обмеження ресурсів, які можуть бути вкладені в інновації та розвиток.

Наявність воєнного конфлікту ускладнює завдання залучення міжнародних інвестицій. Інвестори, оцінюючи ризики, можуть бути схильні утримуватися від великих вкладень в країну, де діє війна. За цих умов важливо впроваджувати ефективні стратегії міжнародного партнерства та комунікації для зменшення негативного впливу конфлікту на інвестиційний клімат.

Водночас, воєнний конфлікт може також стимулювати розвиток технологій для вирішення

викликів воєнного часу. Інноваційні розробки у сферах безпеки, медицини та військової техніки можуть стати важливим чинником для покращення ситуації та зниження загроз військового конфлікту.

Важливим елементом подолання викликів воєнного конфлікту є підтримка інноваційного підприємництва в умовах економічних та політичних труднощів. Забезпечення фінансової та інфраструктурної підтримки для стартапів та інноваційних підприємств може сприяти збереженню конкурентоспроможності країни в умовах війни.

На сьогодні, для оживлення економіки держави має значення залучення коштів приватних інвесторів, і, насамперед, крупного власного або корпоративного капіталу, які змогли вчасно, успішно адаптуватися до умов ринку та здібних забезпечити високу віддачу від коштів, що інвестовані та ресурсів фінансово-кредитної сфери, власних коштів підприємств або частки надходжень від приватизації державного майна, коштів інвестиційних пенсійних фондів, страхових компаній тощо.

Основними типами іноземних інвесторів, які вкладають кошти в акціонерний капітал вітчизняних підприємств, є приватні іноземні фонди, найчастіше у вигляді пайових інноваційних фондів. Інтерес інвестора – гра на курсових різницях вартості цінних паперів, які призначені для підняття й розвитку виробництва, збільшення його потужності, технологічного рівня; іноземні інвестори – венчурні фонди Європейського банку реконструкції та розвитку, що вкладають кошти в акціонерний капітал в основному в перспективні підприємства, фінансовий інтерес яких, курсові різниці вартості цінних паперів, а також промислові компанії зацікавлені в розвитку власного бізнесу, розширенню ринку збуту; прямі вкладення міжнародних фінансових інститутів і організацій, держав; внутрішні інвестиції [1].

Приватними інвесторами здійснюються капіталовкладення в першу чергу, з метою відтворення основних засобів, як виробничого так і невиробничого характеру, заради отримання прибутку. Але інвестиційний потенціал, формується в умовах трансформаційної економіки, слабо розвиненого державного регулювання економікою, яке не базується на використанні індикативного планування і програмування та контролю, а характеризується відсутністю цілеспрямованої амортизаційної політики, незахищеністю економічних інтересів вітчизняних промислових підприємств, які орієнтовані на міжнародний ринок, відсутністю адекватної кредитно-грошової політики та гострої нестачі фінансових ресурсів, невизначеною політичною ситуацією та недосконалим законодавством. Як наслідок – процес створення інвестиційного потенціалу різко уповільнюється. Сформований підприємством потенціал активів має резерви підвищення його продуктивного використання, але до певних меж.

Відсутність в країні необхідних обсягів внутрішніх ресурсів для накопичень стає перешкодою для виходу економіки з інвестиційної кризи. Саме вони є запорукою формування інвестиційного потенціалу, системного розвитку матеріально-технічної бази, стимулювання конкуренції на ринку, підвищення рівня життя в країні.

Зазвичай, для іноземних компаній більш привабливими є проекти, пов'язані з інвестиціями у виробництво або у запаси, оскільки вони забезпечують вищі показники отримання прибутку і є зрозумілими і простими у організації діяльності [2].

Процес формування інвестиційного потенціалу підприємства має ряд особливостей, які пов'язані з рівнем платоспроможності, інвестиційної привабливості, з сезонністю виробництва тощо. Загальновідомо, що одним з поширених ефективних джерел залучення інвестицій є випуск цінних паперів (наприклад, розміщення акцій на фондовій біржі), але в умовах трансформаційної економіки, політичної невизначеності, війни цей інструмент не є актуальним.

Підхід до формування інвестиційного потенціалу на основі розробки спеціальних інвестиційних механізмів в умовах реформування економіки підприємств визначає необхідність постановки нової методології дослідження, змістом практичної діяльності яких є реалізація великих інвестиційних проектів або програм. Успішність їхньої практичної діяльності багато в чому визначається не тільки знаннями теоретичних питань інвестиційної політики окремих підприємств, але й методів і механізмів їхнього формування на різних рівнях.

Отже, адаптація підприємств до мінливих сьогоденських умов при здійсненні інноваційно-інвестиційної діяльності є запорукою їх сталого розвитку, підвищення конкурентоспроможності, стійкого фінансового забезпечення. Формування інноваційно-інвестиційного потенціалу підприємств повинне базуватися на виділенні загальних цілей і завдань економічної політики країни з урахуванням регіональних особливостей виробництва продукції та власних цілей діяльності [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Івченко Ю.А. Enterprise Innovation and Investment Activities Risks Systematisation in the Context of Post-Conflict Transformations. Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. *Науковий журнал*. Київ: вид-во СХУ ім. В. Даля. 2023 р. № 2(278). С.39-43.
2. Боковець В.В.Інноваційна діяльність в Україні. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 6, Том 1.С.7-11. (300). URL : <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=9684>.
3. Вакалюк В.А. Інноваційний потенціал сучасного підприємства: структура та оцінка. *Приазовський економічний вісник*. Класичний приватний університет. Випуск 4(15). 2019. С. 72-78. URL : http://pev.kpu.zp.ua/journals/2019/4_15_uk/13.pdf

Боковець Вікторія Вікторівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: bokovets.v@ukr.net

Bokovets Viktoriia V. - doctor of economics, Professor, Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistics and Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: bokovets.v@ukr.net